Ч. 185. Второк 20 серпня (2 вересня) 1902. Рік XII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:

на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Причина розпаду в македоньскім комітеті. — Вірмени в Туреччині. — Положенє в полудневій Африці.)

Як ми вже перед кількома днями доносили, відбув ся в Софії т. зв. македоньский конґрес, на котрім прийшло до непорозуміня, внаслідок чого більшість членів комітету виступила і утворила другий македоньский комітет під проводом Сарафова. Причиною розпаду стала засаднича ріжниця думок що-до будучого становиша Македониї до Болгариї по визволеню. Старші члени конґресу, під проводом ґенерала Зончева — як кажуть, мужа довірия князя Фердинанда — заявили ся за прилученєм Македониї до Болгариї, в імя давного оклику „великої Болгариї“ від Дунаю до Еґейского Моря і від Чорного Моря до хребтів Альбаниї. Однако противної думки були молодші, що вели перед в послідні́м повстаню, а особливо їх вождь і дотеперішний голова комітету, Борис Сарафов. Сарафовці стоять за повною независимостию Македониї і відкидають думку прилученя єї до Болгариї. Дивним може видавати ся на перший погляд, що так значна часть македоньских Болгарів, яку репрезентує партия Сарафова, відкидає думку про „велику Болгарию“. Ту прояву пояснюють однако по части македоньскі відносини а по части непритягаючий лад в самій Болгариї. Македония з огляду на населенє дуже ріжнародна. Всї балканьскі народности, з котрих впрочім кожда має сяк-так територияльно означену вітчину, знайшли ся побіч себе і поміж себе на невеликій впрочім території, що зове ся Македонією. На всході вправді переважають Болгари, однако значна розмірно скількість Сербів на північи, Альбанців на заході, Греків і Турків на полудни і понад морем та пастирских Куцо-Волохів (волоске племя) в полуднево західних горах Македониї, не дає ніякої підстави до того, щоби можна було той край назвати болгарским. І ту обставину зрозуміли молодші та в послідні́м повстаню практично розслідивші ту справу Сарафовці та прийшли до переконаня, що Македония ніколи не увільнить ся від турецкої кормиги, доки повстаня будуть вести ся під кличем прилученя до Болгариї. Тому кличеви мусїли противити ся всї инші народности Македониї і тим самим ставали противниками повстаня а союзниками Турків чи турецкого правительства. Заступленє того, для більшости македоньского населеня несимпатичного оклику, новим — „независимої Македониї“ єсть компромісом з усіми македоньскими національностями і зможе їх звести до спільної роботи.

З Константинополя доносять телеґрафічно, що вірменьско-григорияньского патриярха, Ормянияна, покликано до султаньскої палати і там заявив єму перший секретар в імени султана, що знесе ся виїмковий стан супротив Вірмен, коли патриярхат прийме на себе запоруку за дальше поведенє Вірмен в Туреччині. На оногдашнім засїданю сьвящеників і прибочної ради вірних згаданого патриярхату підписано адресу, в котрій запевнюють султана живучі в Туреччині Вірмени про свою преданність і вірність. Ту адресу предложено вже Порті. Надіють ся, що ще перед торжеством вступленя на престол (1 вересня) вийде дотичний іраде, як відповідь на вірнопідданьчу маніфестацию Вірмен.

З полудневої Африки доносять, що з відвідин бурских ґенералів не можна висновувати великих надій. В міру того, як Бури будуть могли в дневникарстві забирати голос, неодна жалоба буде піднесена против анґлїйского веденя війни. Так висловив вже др. Путсма прилюдно, що анґлїйскі війска зрабували шпиталь головний, який був під єго управою, мимо женевскої конвенциї, а також другу жалобу оголосив той доктор, що Кіченер дуже негарним способом переривав кілька разів розєм, умовлений з делеґатами Бурів на час мирових пересправ. Крім того Девет на основі свого дневника наміряє написати историю війни Бурів, котра певно виявить немилі справки Анґлїйців. Сторонництво т. зв. „льоялїстів“ в Анґлії і африканьских кольоніях не перестало ділати против Бурів, котрі пильно слідять за тим, як виконують Анґлїйці условия мирові, які бюрократичні трудности они ро-

---

13)

Вибухи вульканічні і землетрясеня та їх причини.

(Конець).

Кружляюче землетрясенє буває рідко; послідний раз проявило ся оно в Загребі в 1880 р. На тамошних кладовищах добачено, що всї камінні плити на гробах були пересунені в однаковім напрямі від північи на захід о 10 до 15 степенів. Найзамітнїйший примір такого землетрясеня спостережено в Беллюно в 1873 р. На вежи, високій на 70 метрів, стояв високий на пять метрів ангел з бронзу. Ангел устояв ся, бо був всадженнй на грубий зелізний дручок, прикріплений до даху, але крила з него скинуло. Крила ті були за помочию довгих пох насаджені а зелізні штаби довгі на три метри. Підчас землетрясеня ангелом тим покрутило з так страшенною силою, що обернуло его о 20 степенів, при чім крила своїми похвами висунули ся із штаб мимо того, що ті штаби були трохи в гору піднесені.

Для вияснення причин землетрясеня треба передовсїм знати, звідки оно виходить, а то не так легко, та й доси ще не удало ся, і длятого всякі поясненя опирають лиш на більше або менше бистроумних здогадах. Передовсїм уважає ся на силу удару, а відтак і на то, як далеко землетрясенє несе ся; а сила удару, який ми чуємо на поверхни землї, зависить не лиш від дїйстної сили тої причини, яка его викликує, але також і від тої части землї, під котрою та сила ділає. Річ очевидна, що чим груша буде верства, під котрою знаходить ся причина, котра викликує землетрясенє, тим оно буде слабше проявляти ся і на відворот, а так само ділаюча сила буде тим більша, чим більші простори займає землетрясенє. Але то все такі дані, котрі не можемо з цілою точностию змірити; длятого припускаємо лиш, що землетрясеня виходять із глубини на яких 10 до 20 кільометрів.

Иноді несе ся землетрясенє так далеко, що з того можемо зміркувати, як величезна мусить бути та сила в глубині землї, що его викликує. В передній Індиї, над долішною Брамапутрою, було 13 червня 1897 р. так велике землетрясенє, що на просторі, займаючім 380.000 квадр. кільометрів, всї муровані доми більше або менше сильно попукали. Удар, що викликав то землетрясенє, чути було на просторі півпята міліона квадр. кільометрів. З гір обсунула ся земля зі всїм, що на ній росло; до двох мінут сторчали лиш голі скали, підчас коли долини засипало землею, а міста і села, котрі вже від першого удару значно були потерпіли, були тепер такі до послїдка знищені. Земля майже через цілу мінуту ходила так як розбурхане море підчас бурі і на ній підоймали ся филї на 1 до 3 стіп високі.

Але найважнїйшою річию для поясненя причин землетрясеня було то, що в самій землї показали ся важні зміни. Межи місцевостями Дірма і Декту показало ся на яких 20 кільометрів довге пересуненє землї. Де давнїйше було зовсїм рівно, там поробили ся тепер високі на кілька метрів вали, котрі з одної сторони сперли воду, з другої знов стали ся причиною водоспадів. Коло Ранґапора покрутило було шини на шляху зелїзничім то в один бік, то в другий.

Буває нераз і так, що підчас землетрясеня ріки перестануть на якийсь час плисти, або змінять своє русло. Так підчас землетрясеня в 1158 р. в Анґлії мало стати ся, що ріка Тамиза в одній хвили як би висхла, і можна було перейти через ню сухою ногою, а підчас послідного землетрясеня в Шемасі річка Ґеончайка змінила своє русло внаслідок того, що земля завалила ся.

Подібно, як суха земля, так трясе ся иноді й море, коли дно під ним зачне трясти ся; то суть моретрясеня. Вже нераз виділи мореплавці на широкім мори як оно трясе ся, а спустошення, які оно робить, бувають так само страшні, як і від землетрясеня. Наслїдки бувають дуже страшні, коли то стане ся близько побережа.

Коли д. 20 лютого 1835 р. землетрясенє навістило місто Концепцион в Чілє, то море в пів години по ударі так нагло уступило ся із заливу Галькагано, що всї кораблї, які там

блять що-до підмоги фармерів і рівноправности кольоністів а то може довести до небезпечного роз'яреня. А треба тямити, що Бури сьвідомі того, що їх положене не приневолювало їх конче приняти услівя мира. Так само не виключена можливість кафрийскої війни. А коли би Кафри обернули оружиє против Анґлії, тоді і невдоволені Бури могли би з ними зєдинити ся. Одним словом новим анґлійским кольоніям грозить ще чимала небезпечність і треба великої роззаги з боку Анґлійців, щоби не довести до зірваня мира.

Новинки.

Львів дня 1 го вересня 1902.

— **Нова греко-кат. семинария духовна.** З Станиславова пишуть: Торжество посьвяченя і положеня угольного каменя під будинок греко-кат. духовної семинариї відбуло ся дня 29 серпня о годині 12-ій в полудне. Уставлено на підвисшеню престол украшений зеленю і хоругвами. Торжества довершив о. митрат Фациевич при співучасти численного духовеньства, радника Двора старости п. Прокопчица, віцебурмістра міста п. Фідлера і представителів праси. В видовбаний камінь вложено бляшану пушку з документом посьвяченя підписаним присутними. По посьвяченю обернув ся о. митрат Фацкевич до зібраних і в короткій промові висказав вдячність папі Льву XIII. і цісареви Франц Йосифови І., за котрих стараньем будує ся семинария і підніс в їх честь оклик „Многая літа!“ Відтак вказав на значінє семинариї для міста і для католицкої релігії і подякував зібраним за участь в торжестві. — Будинок семинариї має бути на другий рік готовий.

— **Відозва виділу товариства „Руска захоронка“ у Львові** звертає ся до Р. Т. Родимців з уклінною просьбою, щоби з надходячим роком шкільним і при нагоді приїзду до Львова зволили ласкаво памятати о тій наймолодшій а так хосенній институциї і запомагати єї хочби найменшим датком матеріяльним чи то грошевим чи в натураліях. Всякі датки приймає з щирою подякою перепелтня Вп. Спожарского ул. Руска.

— **Важне для катехитів** і тих, що учать релігії в народних школах. „Митроп. Ординарият подає до відомости (в ч. 10 „Архиепархияльних Відомостий“), що о. Евгеній Гузар, катехит мужескої учительскої семинариї у Львові, уложив і видав дві части практичного провідника для катехитів. В першій части пояснює ся спосіб научаня дітий в 1 і 2 степени науки, взглядно в 1 клясі народних шкіл, а в другій части пояснює ся предмет малого катехизма, призначений для 3 і 4 степеня науки, взглядно для 2 кляси народних шкіл. Поручає ся Вч. Духовеньству сю книжку яко практичне руководство при науці релігії. — Набути можна обі части по ціні 2 К 40 с., а з почтовою пересилкою о 20 с. більше — в книгарнях ім. Шевченка і Ставропигійскій у Львові“. Сими днями появить ся в розпродажи трета часть практичного провідника для катехитів, в котрій пояснює ся наука релігії для 5 і 6 степеня науки, взглядно для 3 і 4 кляси народних шкіл. Сю третю часть можна буде набути рівнож в книгарнях ім. Шевченка і Ставропигійскій у Львові по ціні 2 К 40 с., а з почтовою пересилкою о 20 с. більше. — Численні устні і письменні признаня, які автор сеї книжки від інтересованих одержав, як також скора розпродажа першої і другої части вказують наглядно на пекучу потребу і велику хосенність сеї книжки.

— **Церковний напівник,** давно заповіджений п. Полотнюком як нам доносять, вже появив ся з друку. Такого підручника до науки церк. сьпіву доси у нас не було. Видане п. Полотнюка має представляти ся дуже користно. Ціна брош. примірника 2 зр і 30 кр. на реком. пересилку. Замовляти у видавця (І. Полотнюка) в Станіславові.

— **Діти паліями.** З Чесанівского доносять нам про таку подію: Дня 24 серпня бавили ся в поли два 10-літні хлопці Василь і Михайло Семко. Користаючи з того, що не було надзору, підпалили зі збитків стирту соломи стоячу в поли, а належачу до посесора фільварку Дахнова. Шкода необезпечена виносить 1200 К.

— **Огонь.** Дня 25 серпня с. р. займило ся в Лучицях, повіта сокальского, в реальности Николи Василишиного, а огонь перекинув ся борзо на сусідні хати і в одній хвили обняв 7 господарств, школу і шпихлїр громадский. Все згоріло до тла. Шкода перевисшає суму 25.000 К а була обезпечена лиш на 11.280 К в тов. „Днїстер“. Огонь займив ся мабуть від того, що діти Василишиного бавили ся сїрничками.

— **Нещасливі пригоди.** В Горнині, повіта каменецкого, упав 35-лїтний Іван Бротун в наслїдок власної неосторожности з черешнї і забив ся на місци. — В Голубли утопила ся в Сянї підчас купели пополудни дня 26 серпня Агнія Рицль, жінка машиніста при тартаку, належачім до обшару двірского в Красїчині, зі своєю служницею Катериною Пазько. По двох годинах тїло служниці витягнули з води, а Агнію Рицль і доси не відшукали.

— **Новозеляндскі ґейзери,** славні на весь сьвіт, показують від вибуху на Мартінїці небувалу рухливість. Новозеляндці занепоковні дуже тим явищем, бо тямлять ще страшний вибух тамошнього вулькану Таравера в 1886-ім роцї, котрий попереджувала жива діяльність численних тамошних ґейзерів. Самі новозеляндскі ґейзери явище незвичайне і дуже цікаве. Коло місточка Реторна кругом живописного озерця, єсть їх кілька тисячь. Вже з-далека видко, як з берегів озерця здіймають ся стовпи пари, що облаками розвівають ся у воздушнім мори. Само місточко Реторна виглядає, наче-би було збудоване над підземним кітлом. Між хатами, по городах і садах, курять ся клуби пари з менших і більших ґейзерів, яких ту повно на кождім кроцї. Ще красші і більші ґейзери є в місцевости Вакареварс. Серед скал, в дикій і пустій околици, плисе ріка, до котрої збігає з усїх боків безлїч потоків. Кождий потік бере свій початок з бухаючого кипятком ґейзеру, а й в самім руслї працюють сотки ґейзерів при акомпаніяменті підземного гуку. Весь околичний терен дрижить наче рухома кора. В прозірчастім зеркалї ріки здіймає ся на днї чорний клуб кипучого мулу і піднесши ся на метер понад уровень ріки та бухнувши парою до неба, знов опадає на дно, аби за хвилю на ново зачати свою працю. І так що кілька кроків закрут ріки. Та найвеличавійшим ґейзером в Погупу, що бухає нераз і на 150 метрів в гору. Єго вибухи се щось чаруючого і величеньского. Нераз дрімає Погупу цїлими місяцями, а нераз знов кипить без упину. Дуже гарно, фантастично, наче краєвиди з инших сьвітів, представляють ся ґейзерні терени місячними ночами — Горячу воду ґейзерів уживають Анґлійці в лїкарских цїлях. Тамошні люди, т. зв. „Маорі“, варять нераз в ґейзерах страви, або зимою вилежують ся в теплій водї рік.

— **Кінна поліция у Львові.** Від дня 1 жовтня появить ся на улицях міста Львова кінна поліция. Поліциянтів буде 30 під командою поручника. Касарня буде в будинку при ул.

стояли, осїли нараз на днї моря, але зараз по тім надплила филя від західної сторони заливу з такою шаленою скоростию, що залила ціле місто, а відпливаючи назад, понесла все з собою на дно моря. Се страшне з'явище повторило ся три рази.

Як величезний може бути вир, який підчас трясеня моря викликує маса води, що впадає до порту, показує трясене на острові Нїпон з 23 грудня 1854. Місто Сімода завалило ся було а впадаюче море залило єго кілька разів раз по раз. Многими кораблями, що стояли в порті, кинуло одними об другі, а росийскою ґреґатою „Діяна“ обкрутило за пів години 43 разів довкола себе самої, так, що єї ланци від котв так сплели ся з собою, що їх годі було розплести.

Побіч великої шкоди в майнї і житю людий роблять ще землетрясеня і велике враженє на тих людий, що їх переживають а навіть і на зьвірята як домашні так і дикі. Підчас послїдного землетрясеня в Шемасї богато з тих людий, що втекли з міста, зійшли з розуму. В одній лазни, де підчас купелї згинуло богато Татарок, відкопали шестого дня по катастрофі одну Татарку, котра ще жила. Она стала розповідати, що її так солодко спало ся; відтак прийшов до них якийсь мужчина, приніс їм води і чудових яблок.... Нещаслива не докінчила оповідати; вмерла в 10 минут по відкопаню. Німецкий учений др. І. Шмідт що займав ся розслїдами землетрясеня в Греції, звертає увагу на то, що люди котрі пережиють землетрясенє, нездужають на нерви, бувають блїді і нїби аж синї. Другий учений др. Шварц, каже, що по землетрясеню в Хіос в 1883 р. більша часть дівчат занедужала на падавку і корчі. Ческий учений Ів. Н. Вольдржіх розповідає, що підчас землетрясеня 10 січня 1901 в північній Чехії, в тих сторонах, де оно було слабше, декотрі люди гадали, що то злодії на поді порають ся, другі — що то комини валять ся. В Празї встав був досьвіта якийсь аптикарский помічник — так розповідала єго мати — отворив двері до сусїдної комнати і наливав вина до склянки. Єго мати нїби то виділа; він не знав о тім нїчого. Сестра професора Душека спитала єго, чого він встав досьвіта і ходив по єї комнатї. Професор не знав о тім нїчогісенько. В однім і другім случаю особам вражливим під впливом землетрясеня, щось привиджувало ся. Вольдржіх сам дістав був битя серця і болю голови. В Шпіндельміле богато людий подіставало було завороту голови.

Ще дивнїйше враженє робить землетрясене на домашні і дикі зьвірята. Пси — каже Вольдржіх зачали були гавкати і вити а відтак скомчати та поховали ся. Коти мявкали. Птиці в клїтках занепокоєні стали шибати собою. Привязані до жолоба корови рвали ся. Здаєсь як колиб деякі зьвірята наперед вже знали, що має настати землетрясенє. Так в місті Концепціон на дві години перед трясенєм видко було великі стада морских птиць, як они летїли в глубину краю. Підчас землетрясеня в Альжірі в 1856 р. коло Бужі солові і другі сьпіваючі птиці так були перепуджені, що аж осьмого дня по катастрофі зачали знову сьпівати. Зьвірята, що жиють в земли як мурашки і сверщки, кертиці і крілики і т. п. втікають із своїх нор.

А тепер, коли вже знаємо, як проявляють ся землетрясеня, пошукаймо за їх причинами. Насамперед можуть бути землетрясеня, котрі походять від того, що земля десь западає ся. В земли творять ся иноді великі і глубокі печери. Вода з часом виполікує великі маси каміня. У нас на Поділю в деяких сторонах єсть богато великих лійковатих ям, котрі тамошні жителї називають „вікнами“. В ямах тих, иноді навіть дуже глубоких ям, в котрих на споді стоїть вода, видко в земли глубокі печеря, котрі тягнуть ся кудись по під землю. Люди навіть розповідають собі, що колиб в таке вікно пустити качку, то она би виплила десь далеко на другім кінци. Ями ті поробили ся очевидно з того, що вода виполокала в споді мягкий камінь, а верхна верства не маючи на чім удержати ся завалила ся, запала ся. Коли то діє ся глубоко в споді, на великім просторі і під тяжкими масами каміня, то они спадаючи викликують трясенє землї. Того рода трясеня бувають часті, а одно таке можна би сказати, штучне, було 12 падолиста в Штасфуртї, в Німеччинї, де суть великі копальнї соли. Того дня почули люди в Леопольдсгалль сильне трясенє землї і в першій хвили не знав нїхто звідки оно походить; всї думали, що то справдешне землетрясенє. Але незадовго показало ся, що то було. То в копальнях в Штасфуртї, в закопі „Людвик 2“ запали ся два поверхи довготи около 400 метрів в глубину яких 500 метрів і викликали потрясенє землї, подібне зовсїм до справдешного землетрясеня.

Дальше можуть бути вульканічні землетрясеня, котрі стоять в тісній звязи з вульканами. Загально припускає ся, що то суть сильні вибухи ґазів десь глубоко в земли. Ґази які добувають ся із землї, близько вульканічних огнищ, запалюють ся, вибухають і потрясають землею. Они бувають звичайно ознакою близького вибуху вулькану і дають ся чути майже через цїлий час вибуху вулькану і дають ся чути майже через цїлий час вибуху а відтак притихають. Того рода землетрясеня

Чарнецкого до тепер т. зв. фаерпікета. Кінна полиция буде утворена в той спосіб, що з помежи теперішної пішої будуть вибрані люди, котрі перед вступленем до поліциї служили при кавалериї або артилериї і дістануть коні а на їх місце прийдуть нові. В той спосіб утворить ся при войсковім відділі поліцийнім 30 посад.

— **„Верзус“ або перевернений чоловік.** З ческої Липи доносять, що передтамтого понеділка помер там 28-літний син селянина Еміль Ріхтер, котрого день перед тим переїхав був якийсь з тих що їздять на колесі. Ві второк відбула ся обдукция тіла і при тій нагоді показало ся, що убитий був так званим верзусом. У него ліве крило легких було з правого боку а праве з лівого, серце замість по лівім боці було по правім та й всі прочі внутренні части тіла були на відворот поперевертані, з правого боку на лівий і на відворот. Справдешний перевернений чоловік!

— **Цілу череду переїхано.** Поспішний поїзд, що їхав онногди до Івґольштадту в Баварії, переїхав в Адельшляґ цілу череду овець. Вівці пасли ся недалеко шляху зелізничого. Під ту пору, коли надходив поїзд, прийшов був властитель тих овець зі своїм великим псом. Вівці напудили ся пса і вибігли на шини якраз в хвили, коли над'їздив поїзд. 19 штук овець згинуло на місци.

— **То лиш їй так снило ся!** Пан Йосиф Гайдук, чоловік, що жиє собі приватно у Відни, має жінку, котра, видко, держить его дуже коротко, і він еї, як то показала слідуюча розправа судова, дуже боїть ся. То й не дивниця, що він дуже перепудив ся, коли розійшла ся чутка, що він має зносини з якоюсь панною. Чутка та і страх перед жінкою, спонукали его запізвати панну Йосифіну Ваґнер а его адвокат подав до суду жалобу на панну Ваґнер о обиду, спонукану ширенем неправдивих вістий. Розправа відбула ся в суді повітовім на Йозефштаді, а панна Ваґнер сказала там перед судиєю, що єсть зовсім невинна. — Судия: Суть же прецї сьвідки, котрі доказують, що ви так говорили. — Обжалована: Але деж там, пане судия, то розходило ся лиш о сон. — Судия: Чейже позовникови то не снило ся, що ви посуджуєте его о супружу невірність? — Обжалована: Алеж прошу, то не єму снило ся, лиш мені. — Судия: Я того не розумію. — Обжалована: Бо то, пане судия, так було: Мені снило ся, що той пан залицяв ся до мене, і що я єму вволила! Я то розповіла своїй приятельці, а тота знов своїй, і так мабуть розійшла ся чутка. — Судия: Отже то були звичайні сплетні. Ну, в таким случаю було би найліпше погодити ся. — Позовник: То не може бути, пане цїсарский раднику. — Судия: А тож чому би ні? — Позовник: Коли она не буде засуджена, то моя жінка не повірить мені, що на тій історії нема й слова правди. — Нато відзиває ся адвокат позовника: Я мушу тут сказати, що мій клієнт єсть що правда головою родини, але не мужем дома. Длятого можу єму радити, щоби він погодив ся лиш тогди, коли панна зложить до протоколу обширну заяву, а мій клієнт дістане для своєї жінки відпис з того протоколу. Панна Ваґнер згодила ся на то, списано протокол з нею і судия увільнив еї, а „голові родини що не єсть мужем дому“ виставлено урядовий відпис з протоколу, щоби мав чим оправдати ся перед жінкою.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Берлин 1 вересня. В суботу відбула ся велика парада войска в присутности цїсаря, цїсаревої і короля італіяньского.

Ішль 1 вересня. Є. В. Цїсар разом з дружиною і ад'ютантом кн. Дітріхштайном від'їхав до Полї.

Франкфурт 1 вересня. Вчера рано прибув сюди в повороті з Берлина італіяньский король.

Градець 1 вересня. В суботу на стациї Зельцтал довершено замаху на властителя копалень вугля радника Ґутмана. Злочинець від киненої бомби погиб на місци, Ґутман лиш легко ранений.

мають лиш місцевий характер, бо не займають великих просторів. Инше питанє, чи межи вульканічними вибухами а землетрясенями взагалі нема якоїсь тіснійшої звязи, чи може они не доповняють себе взаїмно в тім руху, який проявляє ся в глубині нашої землї. Богато з'явищ здаєсь на то вказувати.

Наконець до третого рода землетрясень належать ті, що звязані з будовою нашої землї. Ті землетрясеня бувають найчастійші, они проявляють ся всюди і бувають часто в своїх наслідках найстрашнїйші. Остаточно можна би сказати, що й они суть наслїдками западу землї лиш той запад має инші причини, як той о котрім була бесїда попереду; причиною єсть круженє нашої землї довкола своєї оси. Се звістно загально, що скоро якесь тїло, якась куля, обертає ся довкола своєї оси, то маса еї, яка би й не була, чи то тверда як камінь, чи рідка як вода, чи плинна як ґаз, мусить сплощити ся в двох місцях, на обох кінцях оси, а рівночасно і згрубнути довкола кулї посередної, віддаленій однаково від обох кінців оси. Тому правилу мусить піддавати ся і земля. Від коли земля землею, від тогди обертає ся она довкола своєї оси, від тогди й зрушує ся еї маса та від тогди настає і землетрясенє. Земля наша, щоби удержати рівновагу, пересуває заєдно свою тверду масу зверха. То діє ся поволи сотками літ, але заєдно, постійно. Від того то тверда маса місцями розриває ся і западає ся, місцями підносить ся. Рух той видвигнув колись гори на земли, а нині єсть причиною землетрясень і вибухів вульканічних.

Ціла річ тепер в тім, яка єсть земля в середині, чи она така тверда як зверха, чи розтоплена і мягка, чи ґазова. Тверда не єсть, бо вже через то само, що великі маси, спочиваючи верствами одна на другій, мусїлиби викликати таку горяч, що в глубині землї мусїло би все розтопити ся. Ґазовою також не єсть, бо прецї видимо, що підчас вибухів вульканічних виливає розтоплена маса, хоч по при ню добувають ся і ґази. З того блудного колеса, в якім крутять ся всї наші здогади нема иншого виходу, як лиш припустити, що земля в своїй глубині знаходить ся все ще в таким стані, в якім була ще перед тим, заким утворила ся на ній тверда шкаралупа. Сего стану не можна собі инакше уявити, як лиш так, що у великій глубині єсть все ще велика сумішка всїляких творів в ґазовім стані, або инакше сказавши сумішка всїляких ґазів. Они там з одної сторони суть ще так розпалені як були первістно з другої же в наслїдок великого тисненя твердої шкаралупи ще більше розпалюють ся і сподом обтоплюють тверду шкаралупу. Звідси здаєсь, іде повільний перехід розтопленої маси аж до маси ґазової. Коли в наслїдок обороту землї довкола еї оси зрушить ся де рівновага і часть твердої шкаралупи западе ся, то сей рух переносить ся і на розтоплену та ґазову масу в середині, а та передає той рух дальше і викликує землетрясеня. Коли же той рух перенесе ся в такі місця, де знаходять ся давні розколини, то крізь них зачинають добувати ся і розтоплена і ґазова маса, або настає вибух вулькану. В инших місцях проявляє ся тогди лиш само землетрясенє. Від того, чи оно виходить із більшої чи меншої глубини, чи стрічає на менший чи на більший опір зависить его сила.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1. мая 1902 після середно-європ. год.

Зі Львова

посп. відходить	особ. відходить	
		День
	6·25	До Станиславова, Підвисокого, Потутор
	6·35	„ Лавочного, Мукача, Борислава
	6·30	„ Підволочиск, Одеси, Ковови
	6·30	„ Підволочиск з Підзамча
8·30		„ Кракова, Любачева, Орлова, Відня
	8·40	„ „ Відня, Хирова, Стружи
	9·00	„ Сколього, Лавочного від $^1/_7$ до $^{15}/_9$.
	9·15	„ Янова
	9·25	„ Підволочиск з гол. двірця
	10·35	„ Іцкан, Сопова, Берґомету
	10·20	„ Белзця, Рави, Любачева
	11·25	„ Янова від $^1/_7$ до $^{15}/_9$ в неділї і сьвята
1·55		„ Підволочиск з гол. двірця
2·08		„ „ „ Підзамча
	2·15	„ Брухович від $^7/_5$ до $^{10}/_9$ в неділї і сьвята
2·40		„ Іцкан, Гусятина, Керешмезо
2·55		„ Кракова, Відня, Хабівки
	3·05	„ Стрия, Сколього лиш від $^1/_5$ до $^{30}/_9$.
	3·15	„ Янова від $^1/_5$ до $^{15}/_9$.
	3·20	„ Зимноводи від $^{12}/_5$ до $^{16}/_9$.
	3·26	„ Брухович „ „ „ „
	3·30	„ Ярослава
		Ніч
12·45	4·15	До Кракова, Відня, Берлина.
2·51		„ Іцкан, Константинї, Букарешту
	8·16	„ Брухович від $^7/_5$ до $^{10}/_9$.
	6·25	„ Іцкан, Радовець, Кімполюнґа
	6·20	„ Кракова, Відня, Берна, Варшави а Орлова від $^{15}/_5$ до $^{15}/_9$.
	6·30	„ Янова від $^1/_5$ до $^{15}/_9$ в будні дни
	6·35	„ Лавочного Мукача, Хирова
	7.25	„ Сокаля, Рави рускої
	7·10	„ Тернополя з гол. двірця
	7·33	„ „ „ Підзамча
	10·05	„ Янова від $^1/_5$ до $^{15}/_9$ в неділї і сьвята
	10·30	„ Іцкан, Гусятина, Радовець
	11·—	„ Кракова, Відня, Івонича
	11·10	„ Підволочиск, Бродів з гол. двірця
	11·23	„ „ Грималова з Підзамча

До Львова

посп. приходить	особ. приходить	
		День
	6·10	З Кракова
	6·20	„ Черновець, Іцкан, Станиславова
	6·50	„ Брухович від $^7/_5$ до $^{10}/_9$.
	7·10	„ Зимноводи „ „ „ „
	7·45	„ Янова (головний дворець)
	8·10	„ Лавочного „ „
	8·00	„ Тернополя на Підзамче
	7·40	„ „ „ гол. дворець
	8·15	„ Сокаля, Рави рускої
	8·50	„ Кракова, Відня, Орлова
	10·25	„ Ярослава, Любачева
	11·55	„ Іцкан, Черновець, Станиславова
	1·23	„ Янова на гол. дворець
1·35		„ Кракова, Відня
1·45		„ Іцкан, Станиславова
2·20		„ Підволочиск на Підзамче
	4·40	„ Стрия, Самбора, Борислава
2·35		„ Підволочиск на гол. дворець
	5·10	„ „ „ Підзамче
	5·35	„ „ „ гол. дворець
	6·00	„ Сокаля
	5·50	„ Кракова
5 40		„ Чернівців
	3·14	„ Брухович
		Ніч
	12·05	З Сколього, Калуша, Борислава
12·15		„ Черновець, Букарешту
2·31		„ Кракова, Відня, Орлова
	3·12	„ Підволочиск на Підзамче
	3·35	„ „ „ гол. дворець
	6·20	„ Іцкан, Підвисокого, Ковови
	10.03	„ Янова від $^1/_5$ до $^{21}/_5$ і від $^{16}/_9$ до $^{30}/_9$ що дня, а від $^1/_6$ до $^{15}/_9$ в неділї і сьвята
	7·04	„ Брухович від $^7/_5$ до $^{30}/_6$ і від $^{16}/_9$ до $^{10}/_{10}$
	8·50	„ Брухович від $^1/_7$ до $^{15}/_9$ що дня
3·40		„ Кракова, Відня, Любачева
	9·30	„ Янова від $^1/_5$ до $^{15}/_9$.
	9·50	„ Кракова, Відня, Пешту, Сямока
	9·20	„ Іцкан, Ковови, Підвисокого
	10·20	„ Підволочиск, Бродів, Копичинец
	10·38	„ „ на гол. дворець
	10·50	„ Лавочного, Хирова, Пешту

ЗАМІТКА. Пора нічна числить ся від 6-ої години вечером до 5-ої години 59 мінут рано. Час середно-европейский ріжнить ся від львівского о 36 мінут. В місті видають білети їзди: Звичайні білети аґенция часописий Ст. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9 від 7-ої рано до 8-ої вечером, а білети звичайні і всякі инші, тарифи ілюстровані провідники, розклади їзди і т. и. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5 в подвірю, сходи II. двері ч. 52) в годинах урядових (від 8—3 а в сьвята від 9—12).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).